

Nejvzácnější dar nebes (Zacharjáš)

Texty na tento týden

Za 8,2–5.11.12.16.17.22.23; 9,9; 12,10; 13,7–9; 14,7–9.16; J 12,13–15; 19,37; Zj 1,7; Mt 26,31

Základní verš

„Tak je Hospodin, jejich Bůh, v onen den zachrání, stádečko svého lidu. Jako drahokamy v čelence budou zářit nad jeho zemí.“ (Za 9,16)

Hlavní myšlenka

Kniha Zacharjáš obsahuje několik nádherných mesiánských proroctví, která poukazují na Ježíše a utvrzují nás ve víře v něj.

Jádrem biblického poselství je nejkrásnější příběh, který byl kdy vyprávěn – příběh o Bohu Stvořiteli, jenž v osobě svého Syna opustil slávu nebes, aby zachránil lidstvo před hříchem a smrtí. Druhá polovina knihy Zacharjáš obsahuje několik mesiánských proroctví – starozákonních prorockých zaslíbení o Ježíši, který je naším Spasitelem.

Tato zvláštní zaslíbení v knize Zacharjáš obdržel nejprve Boží lid žijící v tehdejší nebezpečné době, aby neztratil ze zřetele příslib vykoupení. Přestože bychom nikdy neměli přehlížet původní kontext těchto proroctví, jejich význam by se rovněž neměl omezovat jen na jejich naplnění v minulosti. Proto se budeme zabývat spíše tím, jak se tato zaslíbení naplnila v Ježíši Kristu. Budeme se orientovat na jejich univerzální naplnění, které ovlivnilo konečný osud světa.

Roucho jednoho Judejce

²„*Toto praví Hospodin zástupů: Horlím pro Sijón velkou horlivostí, horlím pro něj velmi rozhořčeně.* ³*Toto praví Hospodin: Vrátím se na Sijón a budu bydlet uprostřed Jeruzaléma. Jeruzalém bude nazýván Město věrné a hora Hospodina zástupů Hora svatá.* ⁴*Toto praví Hospodin zástupů: Opět budou sedat na náměstích Jeruzaléma starci a stařeny, každý s holí v ruce pro vysoké stáří.* ⁵*Náměstí toho města budou plná chlapců a děvčat; ti si budou hrát na jeho náměstích. ...* ¹¹*Ale nyní nebudu jednat s pozůstatkem tohoto lidu jako za dřívějších dnů, je výrok Hospodina zástupů.* ¹²*Vzejde setba pokoje: vinná réva vydá své plody, země svou úrodu a nebesa svou rosou. To všechno dám jako dědictví pozůstatku tohoto lidu. ...* ¹⁶*Konejte toto: Mluvte každý svému bližnímu pravdu. Vynášejte ve svých branách pravdu a pokojný soud.* ¹⁷*Nezamýšlejte nikdo ve svém srdci proti bližnímu nic zlého. Nelibujte si v křivé přísaze. To všechno nenávidím, je výrok Hospodinův. ...* ²²*A budou přicházet četné národy i mocné pronárody, aby hledaly v Jeruzalémě Hospodina zástupů a naklonily si ho.* ²³*Toto praví Hospodin zástupů: V oněch dnech se chopí deset mužů z pronárodů všech jazyků pevně cípu roucha jednoho Judejce a řeknou: ‚Půjďme s vámi. Slyšeli jsme, že s vámi je Bůh.‘“ (Za 8,2–5.11.12.16.17.22.23)*

Osobní studium

Od 8. kapitoly dochází v knize Zacharjáš k radikálnímu obratu. Hospodin sesílá řadu poselství, v nichž odhaluje budoucnost světa a úlohu Božího lidu v ní. Některé úryvky v těchto kapitolách jsou těžko pochopitelné, ale budoucnost je zjevně pozitivní.

Božím plánem bylo, aby se Jeruzalém stal opět bezpečným místem, kde budou na náměstích plných hrajících si chlapců a děvčat sedávat staří lidé (Za 8,4.5). Obyvatelům města obsazeného dobyvateli znělo zaslíbení o ulicích bezpečných pro mladé i staré jako sen.

Boží lid neměl navždy zůstat malým podřízeným národem. Místo toho se měl stát magnetem, k němuž budou přitahovány národy, aby uctívaly Hospodina, Krále nad celou zemí (Za 14,9). Použití výrazu „všech jazyků“ v Za 8,23 naznačuje, že prorocství předvíдалo celosvětové hnutí.

Zacharjášovi – stejně jako Izajášovi (Iz 2) a Izajášovu současníkovi Micheášovi (Mi 4) – Bůh ukázal, že nastane den, kdy zástupy lidí z mnoha měst a národů přijdou do Jeruzaléma, aby se modlili a hledali Hospodina. Všichni uznají, že Bůh je přítomen na Sijónu a žehná těm, kdo ho uctívají.

Zprávy z evangelií naznačují, že se tato mesiánská zaslíbení začala naplňovat ve službě Ježíše Krista. Při jedné příležitosti například Ježíš prohlásil, že až bude vyvýšen ze země, přitáhne všechny k sobě (J 12,32).

Kristova církev, nazývaná také „Izrael Boží“ (Ga 6,16), má v dnešní době přednost, že se může podílet na tomto poslání. Máme nést světlo spasení až na samý konec země. Takto se může Boží lid stát pro svět velkým požehnáním.

Aplikace

Přečti si obzvláště Za 8,16.17. Jak se v době, kdy naše církev usiluje o oživení a reformaci, můžeš naučit vyhýbat věcem, o nichž Bůh říká, že je nenávidí?

Přichází k tobě tvůj král

Rozjásnej se, sijiónská dcero, dcero jeruzalémská, propukni v hlavo! Hle, přichází k tobě tvůj král, spravedlivý a zachráněný, pokořený, jede na oslu, na oslátku, osličím mláděti. (Za 9,9)

¹³Vzali palmové ratolesti, šli ho uvítat a volali: „Hosanna, požehnaný, jenž přichází ve jménu Hospodinově, král izraelský.“¹⁴Ježíš našel oslátku a vsedl na ně, jak je psáno: ¹⁵„Neboj se, dcero Siónská, hle, král tvůj přichází, sedě na oslátku.“ (J 12,13–15)

Osobní studium

Ježíšův triumfální vjezd do Jeruzaléma jej představuje jako Krále. Radost a jásání jsou v Bibli spojovány obzvláště s oslavou Boha jako Krále (Ž 47, 96 a 98). Tento laskavý Vládce přinese spravedlnost, spasení a trvalý mír. Jeho panství bude sahat až na samý konec země.

Když Ježíš jen několik dnů před svou smrtí vjel na oslu do Jeruzaléma, mnoho lidí jávalo nad jeho příjezdem. Někteří se radovali, protože doufali, že svrhne římskou moc a nastolí v Jeruzalémě Boží království. Ale místo toho, aby se Ježíš nechal korunovat izraelským králem, zemřel na kříži a pak vstal z hrobu. Mnoho svých následovníků, zvláště pak ty, kteří hledali a očekávali politického vůdce, nepochybně zklamali. Tito lidé však sotva tušili, že jejich očekávání nebyla ničím ve srovnání s tím, co mohli obdržet skrze Ježíšovu smrt.

„Ježíš chtěl vstoupit do Jeruzaléma jako král přesně podle židovských zvyklostí. Izraelští králové jezdili na oslátku a také Mesiáš měl na něm podle prorocství přijet do svého království. Sotva Ježíš usedl na oslátku, ozvalo se vítězoslavné volání. Lidé jej vítali jako Mesiáše, svého krále. Ježíš jejich pocty, které dříve vždy odmítal, přijal. Pro učedníky to byl důkaz, že se jejich radostné očekávání naplní a že uvidí Ježíše na trůně. Dav byl přesvědčen, že nadchází hodina jeho osvobození.“ (TV 361.362; DA 570)

Aplikace

Už toho bylo hodně napsáno o tom, jak veliké nadšení projevoval dav Ježíšovi, když všechno vypadalo dobře; ale když se věci nedařily, mnozí lidé z téhož davu se od něj odvrátili (a někteří se dokonce otevřeně postavili proti němu). Co se můžeš z této události naučit o nebezpečí falešných očekávání, když se například dovoláváš zaslíbení o uzdravení nebo o vítězství nad hříchem, a nenaplní se tak, jak jsi očekával. Jak můžeš budovat víru, která neochabne, přestože se věci nevyvíjejí, jak jsi doufal, očekával nebo jak ses za ně modlil?

Ten, kterého probodli

Alle na dům Davidův, na toho, jenž sídlí v Jeruzalémě, vyleji ducha milosti a proseb o smilování. Budou vzhlížet ke mně, kterého probodli. Budou nad ním naříkat, jako se naříká nad smrtí jednorozeného, budou nad ním hořce lkát, jako se hořce lká nad prvorozeným. (Za 12,10)

A na jiném místě Písmo praví: „Uvidí, koho probodli.“ (J 19,37)

Hle, přichází v oblacích! Uzří ho každé oko, i ti, kdo ho probodli, a budou kvůli němu naříkat všechna pokolení země. Tak jest, amen. (Zj 1,7)

Osobní studium

Kapitoly 12–14 v knize Zacharjáš odhalují několik událostí, které se mohly stát, kdyby Izrael zachoval věrnost Bohu. Zaprvé, Hospodin by zajistil úplné vítězství nad silami zla a nad nepřátelskými národy, jež se snažily klást odpor plánu spasení (Za 12,1–9). Ačkoli se měl Jeruzalém stát Božím nástrojem k dosažení tohoto triumfu, samotné vítězství mělo být důsledkem Hospodinova zásahu. Nepřítel by byl nakonec zcela poražen a zničen.

Zacharjáš 12,10 je přechodem od fyzického vysvobození – od toho, co by se stalo, kdyby byl Izrael věrný – k duchovnímu vysvobození věrného Božího lidu. Na vůdce a lid Bůh vylije ducha milosti a proseb o smilování. Toto usvědčující dílo Ducha Božího bude mít za následek hluboké pokání a duchovní oživení – tedy to, oč usiluje i naše církve.

Když Bůh vylévá svého Ducha, jeho lid vzhlíží k tomu, kterého probodli, a naříká nad ním, jako se naříká nad smrtí jednorozeného syna. Původní hebrejské slovo, které se překládá jako „probodli“, vždy popisuje určitý druh fyzického násilí, jež obvykle vede ke smrti (Nu 25,8; 1S 31,4). Bolestný zármutek lidí je ještě prohlouben vědomím, že smrt Ježíše Krista způsobili svými hříchy.

Je dosti zajímavé, že jeden z tradičních židovských výkladů zastává názor, že verš v Za 12,10 poukazuje na Mesiáše. To je samozřejmě pravda: hovoří o Ježíši a jeho smrti na kříži (srovnej s Iz 53).

Aplikace

„Výjevy z Golgoty si zaslouží ty nejhlubší emoce. Ve svých myšlenkách a představách nikdy nedokážeme plně pochopit, že Kristus ve své dokonalosti a nevinosti měl vytrpět tak bolestnou smrt a nést tíhu hříchů celého světa.“ (2T 213) Jak si můžeš stále více vážit toho, co pro tebe Kristova smrt znamená a co ti nabízí?

Dobrý pastýř

⁷„Probud' se, meči, proti mému pastýři, proti reku, mému společníku, je výrok Hospodina zástupů. Bij pastýře a ovce se rozprchnou! K maličkým však obrátím svou ruku. ⁸Z celé země, je výrok Hospodinův, budou dvě třetiny vyhlazeny, zajdou, jen třetina v ní zbude. ⁹Tu třetinu však provedu ohněm. Přetavím je, jako se taví stříbro, přezkouším je, jako se zkouší zlato. Ti budou vzývat mé jméno a já jim odpovím. Řeknu: ‚Toto je můj lid.‘ A oni řeknou: ‚Hospodin je můj Bůh.‘“ (Za 13,7–9)

Tu jim Ježíš řekl: „Vy všichni ode mne této noci odpadnete, neboť je psáno: ‚Budu bít pastýře a rozprchnou se ovce stáda.‘“ (Mt 26,31)

Osobní studium

Po celá staletí nacházeli jak židovští, tak křesťanští čtenáři Bible v knize Zacharjáš četné odkazy na Mesiáše a jeho dobu. Křesťané se samozřejmě domnívali, že se tyto texty vztahují k životu a službě Ježíše Krista: vítězný, ale mírumilovný Král (Za 9,9); ten, kterého probodli (Za 12,10); bitý Pastýř (Za 13,7).

V Za 11,17 prorok popisuje meč vztyčený proti „ničemnému pastýři“. V Za 13,7–9 je však popsán výjev, v němž se meč Hospodinova soudu obrací proti dobrému Pastýři. Dobrý Pastýř je bit a jeho stádo se rozprchne. Jeho smrt vede k velké zkoušce Božího lidu, během níž někteří hynou a všichni věrní jsou pročištěni.

V Mt 26,31 a Mk 14,27 je zaznamenáno, jak Ježíš aplikoval proroctví ze Za 13,7 na události, k nimž mělo oné noci dojít. Ještě důležitější je však ponaučení o Boží věrnosti na rozdíl od lidské nevěry, kdy se ucedníci tváří v tvář nesnáším rozprchli (viz Mt 26,56 a Mk 14,50).

Obraz Boha jako pastýře nacházíme v Bibli na mnoha místech, počínaje 1. knihou Mojžíšovou (Gn 48,15) a konče Zjevením (Zj 7,17). Skrze proroka Ezechiele Bůh napomenul nezodpovědné pastýře svého lidu a slíbil, že bude hledat ztracené ovce a starat se o ně. Ježíš vztáhl tato slova sám na sebe a prohlásil, že On je tím dobrým Pastýřem, který položí svůj život za ovce (J 10,11).

Aplikace

Vzpomeň si na situace, kdy jsi byl Hospodinu nevěrný. Jak ti i přesto nadále projevuje svou milost a slitování? Jaká musí být tvá odezva na tuto milost a slitování?

Král celého světa

⁷A nastane den jediný, známý jen Hospodinu, kdy nebude den ani noc; i za večerního času bude světlo. ⁸V onen den poplynou z Jeruzaléma živé vody, polovina k moři východnímu, polovina k západnímu, v létě jako v zimě. ⁹Hospodin bude Králem nad celou zemí; v onen den bude Hospodin jediný a jeho jméno jediné. ... ¹⁶Všichni pak, kdo zbyli ze všech pronárodů, které vytáhly proti Jeruzalému, budou každoročně putovat, aby se klaněli Králi, Hospodinu zástupů, a slavili slavnost stánků. (Za 14,7–9.16)

Osobní studium

V poslední kapitole své knihy popisuje Zacharjáš den, kdy se všechny zatvrzelé národy shromáždí proti Jeruzalému. V posledním okamžiku Hospodin zakročí, aby vysvobodil svůj lid a nastolil věčné království na zemi. Až zničí všechny, kdo se mu stavějí na odpor, všechny národy budou uctívat jediného pravého Boha. Hospodin se stane králem nad celým světem. Bude jediným Bohem a jeho jméno bude vyvýšeno nad všechna jména. Tyto události se naplní celosvětově při závěrečném vykoupení Božího lidu.

Když Zacharjáš zvěstoval příchod Mesiáše, nerozlišoval mezi jeho prvním a druhým příchodem. Stejně jako ostatní proroci viděl přicházející království Mesiáše jako jednu slavnou budoucnost. Teprve ve světle Kristova prvního příchodu můžeme nyní dělat rozdíl mezi oběma příchody. Také můžeme cítit vděčnost za vše, co Ježíš vykonal pro naše spasení na Golgotě. Smíme tedy s radostí hledět do budoucnosti a očekávat věčné Boží království (viz Da 7,14).

Závěrečná část této prorocké knihy popisuje Jeruzalém v jeho slávě, vyvýšený, plný lidí a bezpečný. Zachránění ze všech národů se budou podílet na uctívání věčného Krále. Celé město Jeruzalém bude naplněno svatostí chrámu.

Pokud vnímáme tato slavná zaslíbení v kontextu učení celé Bible, je jasné, že ke konečnému naplnění těchto předpovědí dojde v novém Jeruzalémě, kde se sejde Boží lid z celého světa a bude navždy uctívat Hospodina. To vše se stane teprve po druhém Ježíšově příchodu. Tématem věčných chval Božího lidu bude Hospodinovo spasení, jeho dobrota a moc, jak se píše i v závěru slavné písně, kterou zpívali Izraelci po přechodu přes moře: „Hospodin kraluje navěky a navždy“ (Ex 15,18). Všichni starověcí proroci a věrní lidé z minulosti s dychtivým očekáváním vyhlíželi tuto vrcholnou událost.

Aplikace

Přemýšlej o konečném vykoupení, jež nám Bůh zaslíbil – o novém nebi a nové zemi bez hříchu, smrti, utrpení a ztrát. Uved' všechny důvody, které máš pro tuto naději. Jak je můžeš mít každý den na zřeteli, a to zvláště v dobách nesnází, strachu a bolesti?

Podněty k zamyšlení

„V nejménějších obdobích svého dlouhého zápasu se zlem Boží lid vždy dostává vidění o věčných Hospodinových záměrech. Je mu dovoleno pohlédnout skrze oponu přítomných zkoušek až k slavným událostem budoucnosti, kdy vykoupení získají zaslíbenou zemi jako dědictví. Dnes se již velké drama věků rychle blíží ke svému závěru a brzy přijde doba, kdy se naplní daná zaslíbení.“ (OSU 270; PK 722)

„Národ spasených nebude potřebovat žádný jiný zákon kromě zákona Božího. Všichni budou šťastní a budou žít jako jedna rodina. Jitřní hvězdy spolu budou zpívat, synové Boží jásat radostí, když Bůh a Kristus společně prohlásí: „Nebude už hříchu, nebude už smrti.““ (OSU 273; PK 732.733)

Otázky k rozhovoru

- 1. Jakkoli lidé usilovali a usilují o nápravu věcí v našem světě, jeho stav se i nadále zhoršuje. Podle Bible nastane ráj, po němž tak toužíme, teprve tehdy, až se vrátí Kristus a obnoví tento svět. Třebaže známe tuto pravdu, proč jsme i přesto povoláni, abychom přinášeli tomuto světu pokud možno co nejvíce útechy, uzdravení a úlevy?*
- 2. V oddílu na čtvrté je zdůrazněna důležitá skutečnost, že mnohá starozákonní proroctví hovoří o Ježíšově příchodu tak, jako by odkazovala na jednu událost, a nikoli na dvě. Co nám to říká o tom, jak úzce spolu souvisí první a druhý příchod v plánu spasení? Proč je tomu tak? Proč by bez prvního příchodu nemohl existovat druhý a proč by byl první příchod bez druhého zbytečný?*
- 3. Usilujeme o oživení v našich sborech. Můžeme si ze studia knihy Zacharjáše vzít nějaká ponaučení, která by nám pomohla jako jednotlivcům i jako církvi připravit se na vylití Ducha svatého, jež je pro oživení a reformaci, kterou tak naléhavě potřebujeme, nezbytné?*